

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALA A
„ASOCIATIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COCA.

CUPRINSUL:

	Pag.
L: Portul național	743
Delasântioana: Scrisori către țărani	746
I. de Preda: Pomăritul și foloasele lui	749
Statute pentru grănarul cultului gr.-cat. din Doștat	752
Cărările vieții	754
Din popor	755
N. Mateescu: Povestea sticlețului	755
Știri	756
Bibliografie	756

Înștiințare.

Rugăm pe toți câți au binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament.

Administrația foii „ȚARA NOASTRĂ“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mâni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspândească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămânal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an . . . . . 4 cor.

Pe jumătate de an . . . . . 2 „

Pe trei luni . . . . . 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărănimia — preoții și învățătorii — sânt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sânt în legătură cu trebile țărănimii. Indesebi primim bucuros articole cu povețe economice, precum — și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sânt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

TARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul:	REDACTOR:	Redacția și administrația:
Pe un an . . . . . 4 cor.	OCTAVIAN GOGA.	Sibiu (Nagyszeben)
Pe o jumătate de an 2 „		Str. morii, 6.
Pe trei luni . . . . . 1 „		
Pentru România . . . 6 Lei		

PORTUL NAȚIONAL.

Între multe alte lucruri, cari fac să se deosebească popoarele unele de altele, e de însemnătate și felul, cum se îmbracă un popor, adică *portul național*.

Fiecare popor își are portul său, pe care l'au păstrat prin o moștenire din neam în neam, multe rânduri de oameni. Portul acesta e la mai toate popoarele în potriveală cu gustul și istețimea lor, apoi cu cerințele traiului zilnic, cu împrejurările de viață și cu îndeletnicirile de căpetenie ale oamenilor. Altfel se îmbracă oamenii din țări calde și iarăș altul va fi portul celor din ținuturi mai răcoroase. Deasemenea hainele oamenilor dela șes se vor deosebi de cele ale locuitorilor dela munte.

Așa — nici portul poporului nostru nu este pretutindenea același, ci se schimbă după ținuturi, în unele locuri, chiar după sate.

În părțile, unde Românii trăiesc ei în de ei, neamestecați cu alte neamuri, și-a păstrat și portul românesc toată curățenia și frumsețea lui, a rămas neatins de amestecuri străine, cari mai totdeauna sunt stricăcioase.

Dintre toate popoarele, cari trăiesc în apropierea noastră nici unul nu se poate mândri, că portul său ar fi așa frumos ca al Românului, care le întrece pe toate. Cusături așa de pipăite, un amestec frumos și cumpătat de colori, o potriveală așa de firească între diferitele îmbrăcăminte — mai rar se poate găsi — și multă lume se minunează de atâta frumseță, câtă a putut iscodi gustul ales al femeii române, în mâna căreia acul cu

firicelul de ibrișin ori de mătasă poate cu atâta măiestrie să întrupeze simțiri și cântece întregi în *altitele cu măgheran*, ca și în *fodorii* împănați ori în *tivituri* și *chindiseli* impestrițate. Și ce poate fi mai frumos decât această iscusință și pricepere, decât această măiestrie, pe care n'am împrumutat-o, n'am maimuțărit-o dela nime, ci a răsărit ea așa dintr'o *împreunare fericită a sufletului românesc cu natura, care ne încunjoară!* Și prin portul său poate să dovedească un popor, dacă i-a hărăzit natura, daruri mai îmbelșugate, decât altora. Iar păstrând portul național, îngrijindu-l cu sfințenie și cultivându-l cu drag, se face vrednic de amintirea strămoșilor, își arată pricepera și dragostea pentru comorile proprii și poate să stoarcă chiar prețuirea străinilor. Înaintașii nostri au știut de bună seamă, că a țineă cu evlavie la portul românesc, e un lucru aproape tot așa de însemnat ca și a-ți iubi limba strămoșească. De aci vechia vorbă înțeleaptă: «*îmbracă-te cum ți portul și vorbește, cum ți graiul*». Mari porunci românești se cuprind în aceste câteva vorbe, porunci, dela care ori-cine se abate, păcătuește greu împotriva neamului. Numai ace-lora li se poate iertă, întru câtva, abaterea, cari în urma meseriei lor sunt siliți, din motive economice a îmbracă alte haine, fiind portul românesc cu mult prea gingaș.

Dar trebuie osândiți cu toată asprimea toți ceice lapadă portul strămoșesc fără nici o pricină. Căci, din nenorocire, au început a se ivi și printre sătenii nostri astfel de porniri necuviincioase. Cunosc un sat aci în apropierea Sibiiului — și vor mai fi destule și prin alte părți! — unde toate Chivuțele n'au deocamdată altă dorință mai fierbinte decât să și așeze crătintele și altitele cele frumoase în fundul lăzii pentru a năpârli în nește bulendre dela oraș, cari mai mult te blăznesc la înfățișare, decât să te direagă.

Ce este mai trist, e că îndemnurile acestea au pornit tocmai dela ceice, trăind în sînul poporului nostru dela sate, ar fi avut datoria să supraveghieze neconținut, ca să nu se strice, să nu se corcească nici portul, nici traiul sătenilor nostri. Printre cei dintâi, cari au dus luxul la sate, au fost domniile lor: notarii, preoții și învățătorii cei tineri, dar mai ales nevestele lor, cari în loc de

a fi povățuitoare întru cele bune, în economie și deprinderi casnice, încetul cu încetul vor strică obiceiurile românești prin înfumurările lor nepotrivite. Acestor preotese, notărășițe și dăscălițe ar trebui să li se impună pretutindeni a se îmbracă, după cum e portul satului, ca să fie ele însele pilde vii înaintea poporului, cum trebuie a *cinsti* portul ca și tot ce e *frumos și românesc*. Dar cum și cine să le poruncească? Căpeteniile bisericesti și școlare, cum a făcut, de pildă în Țara Românească, însuș ministrul școlilor, *Spiru Haret*, care acum 5 ani (25 August 1902) a dat poruncă tuturor învățătorilor din România, să se îmbrace în costumul sătenilor, de cari nu se cuvine a fi deosebiți prin îmbrăcămintea lor și a *oprit pe învățătoare de a purta îmbrăcămintă luxoasă, care face să se piardă la țară portul național și deprinderile de economie și simplitate*. Iată cum își motivează ministrul Haret această poruncă: «Deprinderile luxoase, gătelile costisitoare nu se potrivesc nici cu mijloacele, dar nici mai cu seamă cu datorințele, pe care trebuie să le aibă o învățătoare la sate. Învățătoarea are datoria de a servi de model în toate, și luxul nu e un lucru, pe care trebuie să-l dăm de model sătenilor noștri. Exemplul învățătoarelor este de vină, că sătencele își părăsesc costumul lor tradițional, pentru a lua costumul orașelor. Aceasta este un rău nu numai din punctul de vedere estetic (ce privește frumseța portului) și al păstrării deprinderilor naționale, dar și din punctul de vedere *igienic* (al sănătății) și economic. Imbrăcămintea cumpărată la oraș este mai urită, mai nesănătoasă, mai proastă și mai scumpă, decât cea făcută în casa țărânului». ¹⁾

Învățătorii și preoții noștri, cari înțeleg rostul înțelept al acestor cuvinte, ar putea să tragă bună învățătură din ele: să-și dea silința a mai ciuntă din poftele și pornirile spre lux ale soțiilor lor și a le îndemna pe aceste să ție școală cu sătencele și să învețe, cum să-și pregătească singure toate cele de trebuință, ca să nu fie tot mereu silite a alerga în bolta străinului cu banul, care azi se câștigă atât de greu.

¹⁾ *Spiru Haret: Raport adresat M. S. Regelui asupra activității ministerului instrucțiunii publice și al cultelor. București 1903 Anexe pg. 250.*

Și-apoi să știe tinerele noastre preotese și dascălițe și toate doamnele noastre iubitoare de lux, că și împotriva lor se îndreaptă ascuțișul vorbelor din cunoșcuta *strigătură*:

*Bine-i stă mândrii gătată
Tot cu haine dela șatră.
Da mai bine i-ar ședeà,
Dacă și le-ar face ea...*

L.

SCRISORI CĂTRĂ ȚĂRANI.

VIII.

Bade Șofroane!

Drept ai, pân' la Dzeu, când zici, că tot am mai cârpi-onoi în lumea asta, dacă n'ar fi beutura, că beutura-i cea mai urită boală din toate boalele de pe lume.

Da, cine-i de vină?...

Tot d-voastră! -

Că destule sfaturi vi s'au dat, și prin graiu viu și prin scris, și parcă-i un făcut, că nu se prinde nimica de d-voastră.

Câte certuri, câte bătăi, câte omoruri, câte familii rămase pe drumuri, câte boale urite, câți oameni stricați la cap, câți copii născuți prostănateci, câți buboși, câți scrofoloși, câți ofticoși, câți strâmbânogi, câți prinși prin ocne, — toți și toate au să mulțamească soarta lor amară numai și numai beuturii, acestei boale, al cărei leac nu se poate cumpără din potică, că poticarășii încă beau, dacă-i vorba, — *dar îl are fiecare om în sine și el se chiamă: voință!*

Voință?

Frumos nume are leacul ăsta, dară-i foarte amar, că el nu se beà cu lingura, dar să beà cu *răbdarea*.

Adecă, ca nu cumva să te 'ncurci în boscoanele mele, cari, uneori, is cam încalcite, să-ți vorbesc mai pe larg despre aceea ce se numește voință și despre beatură.

Noi oamenii, bade Șofroane, avem două ființe în noi. Una-i *trupul*, adecă capul, pieptul, mânille, picioarele și celelalte câte le mai avem; iar a doua ființă este sufletul sau duhul (mintea); adecă creerul, vorba, simțirea, gândirea și celelalte.

Acum să vezi d-ta, lucru șod, că aceste două ființe trăiesc împreună într'o necurmată dușmănie, ca cum ai trăi d-ta în casă

c'o femeie cu care nu te poți înțelege, și ai de-afară te fericesc, pe când d-ta stai să dai cu capu 'n grinzi de amărit ce ești.

Aceste două ființe: *trupul* și cu *mintea*, cari se nasc împreună, — se tot frământă una cu alta în om, până când una răzbește. Că trupul ar tot bea, ar tot mânca și-ar tot dormi, mintea însă nu-l lasă, că ea-l pune să lucreze, s'adune, să ostenească pentru fiecare bucățică de pâne, pentru fiecare strop de beutură.

Intre acești doi dușmani vine o putere mai pesus de ei, și aia-i *voința!*

Ea hotărăște.

De-i trupul mai tare și *vrea* ca să poruncească el în casa lui, atunci mintea caută să doarmă după cuptor ca o miloagă îngăduită într'o casă unde n'are scaun; iar de-i *mintea* stăpână în casă, trupul trebuie să i-se supună, căci ea nu-l lasă să umble de capul lui, și-l face să se gudure la picioarele ei ca un cățaluș, pe care doamna lui (mintea) îl spală, îi dă de mâncare, îl apără de rele și-l grijește ca pe ochii din cap și nu-i cere altceva decât să asculte, să fie supus, să fie... cu minte.

Va să zică, acolo înclină *voința* unde i-se pregătește culcușul...

Și acest culcuș, fie trupul sau fie mintea stăpână, totuș în noi este...

Ne rămâne nouă (oamenilor) dară, bade Șofroane, să alegem!

Ce zici d-ta, cam cui să-i dăm sălaş, cam pe cine să-l lăsăm să poruncească în noi: să poruncească trupul, lacomul trup, ori să poruncească mintea, blânda, milostiva minte?

Eu par'caș înclină cătră minte?

Și dacă mintea-i stăpână în casa trupului nostru, și are odată de argat pe harnica *voință*, atunci să ști, bade Șofroane, că acolo va fi rânduială, acolo leacul e găsit...

Va fi cam amar leacul, dar vindecător...

*

Să instăpănim dar, bade Șofroane, în noi înșine, mintea, și să-i dăm de argat *voința*, căci numai așa ne vom putea pune împotriva boalei de care te plângi: *împotriva beuturii!*

Nime nu vine să-ți toarne pe gât găleata cu vinars, nici o lege nu-ți poruncește ca s'o beai. Fă-ți deci, sau faceți-vă o lege care să vă poruncească ca să nu beți!... Această lege stă în *voința* d-voastre, această lege o poruncește mintea! Punevă-ți dar în gând să nu mai beți, și — *vreți, voiți să nu mai beți!* Și de va plânge trupul și de se va frământă, și de va stă să se dea

peste cap, d-voastră supuneți-vă *voinței de a nu mai bea*, căci apoi cu ințetul și trupul se va muia, și el va veni la cale, și el se va mulcomi — și încet, încet va ajunge să vadă că-i mai bine-așa.

*

Betia, această spurcată boală, bade Șofroane, nu-i altceva, decât o slăbiciune omenească, o boală care intră pe pitulate în trupul nostru, dar când odată și-a făcut lăcaș în noi, apoi s'o vezi cât îi de scorpioană, c'ajunge să-ți vândă juncanii din grajd, numai și numai să-i faci pe voie.

Și dacă ne-ar fi de folos, calea valea, dar ea ne-aduce pe cap numai peirea!

Ea ne slăbește trupul, ea ni-l bagă în boale, ea ne trage câtră groapă, ea ne sărăcește, ea ne aduce la sapă de lemn.

Și mă gândesc eu de multe-ori, bade Șofroane, în mîntea mea de om mărginit, oare trebuie, oare-i musai să bem?

Tochmai musai nu-i, dar...

.... Par'că simți că ești istovit, par'că simți că ți sângele amortit, și ești amărit și te gîndești tot la cele multe greutăți... și-ți vine așa un dor să-ți desmorțesti oasele, să faci să se miște sângele... și... bei o porție. Și cum ai beut-o, ai mai bea una și cum ai beut-o pe-a doua, vine a treia... și după ce ai beut-o pe a treia te simți numai decât alt om, toate câte ți-se păreau într'o posomorită ticluială, acum iau o aureolă trandafirie: te simți mai tare, te simți mai bogat, te simți mai fericit, — până când din nădejdi, din curaj și din fericiri te pomenești — sub masă... și apoi a doua zi nu știi cum să-ți pituli loviturile nasului, trântit de scaunele jidovului.

Și-ți zici: de acum încolo *nu mai beu!*...

Da, cum ești căușit la cap, te 'mpedeci de mătură, dai cu capul de grinda tinzii, aluneci cu picioru 'n bălegar, și te prinde-o mînie de stai să rupi lumea 'n două, — și mai vezi că boreasa te măsură cu nește uitături mai acre ca curechiu la Crăciun, — și te ia așa o toropeală de se 'nvârte curtea cu d-ta, și la rînză simți că te roade ceva, și-ți zici: *cuiu cu cuiu se scoate-afară!* Să beau un păhăruț de ăl de drojdie, c'apoi mi-o trece! Și, nu ți-a venit bine gîndul și te pomenești în crăsmă la Burăh... „Jupâne, dă-mi un păhăruț de ăl tare ca să mă dreg, că eri am tras-o!“ Și Burăh îți dă, și mai cei unul, și încă unul de-a 'npicioarele și după ce-ai tras la măsca de fiecare câte două, simți că te simți mai om și deabea atunci te-așezi la masă și 'ncepi a bea cu ortacii până ce-ai ajuns — iar sub masă...

Când vii apoi acasă ești cumu-i mutul mai voinic! Chiuiеști odată-a voinicie și cazi cu nasu 'n ușa tinzii....

.....

Așa se repetă comedia asta zi cu zi, până când îți ruinezi sănătatea, îți mânци-averea, și nu numai că rămâi pe drumuri, dar lași în urma d-tale și o droaie de copii stricați, căci ei văzând zi cu zi astfel de isprăvuri, vor face așișderea, și va fi vai de d-ta, vai de boreasa d-tale și vai de copiii copiilor d-tale.

*

Nu zice nime că trebuie să fim chiar sfinți, să nu gustăm acasă câte ceva, că să trăiești tocmai după carte nu prea se poate. Da, aia tot se cere, ca să le potrivim toate după rânduială, adecă se 'mpăcăm și pofta trupului, dar să nu ne pierdem capul.

Dar, și dacă noi nu putem fi chiar cum s'ar cere, dintr'odată, să ne ferim ca de foc de copii, ca să nu ne vadă slăbiciunile, că de n'ascundem slăbiciunile noastre înaintea copiilor facem un indoit păcat: *acela, că noi suntem nește păcătoși, dar mai cu seamă acela, că păcatele noastre nu le lăsăm să se stingă odată cu noi, ci le altoim și în urmașii noștri!*

Scurt zis: Beutura-i un venin care omoară încet, dar omoară la sigur!

Cine-și dorește moartea, n'are decât să bea mereu!

Cui i drag de vieată, să fie cuminte!

Acum cred că ne-am înțeles, bade Șofroane!

Delasântioana.

POMARITUL ȘI FOLOASELE LUI.

(Înceiere).

Dupăce am arătat cum se întemeiază și se grijește pometul, întorcându-ne acum la foloasele ce el ni le pote da, — atragem băgarea de seamă a economilor noștri la împrejurarea: că poamele nu numai prin vânzarea lor, ci și în alt chip, pot să aducă mult folos.

După cum am arătat ele sunt, în stare crudă, ori apoi ferte sau coapte o hrană foarte priincioasă și nutritoare pentru mic și mare, indeosebi și pentru bolnavii noștri. Mere coapte s. p. în cuptor sau și numai în spuza focului sunt adesea o hrană ușoară și priincioasă chiar și pentru persoane mai greu bolnave. Din prune, perseci, vișine și cireșe se pregătesc rachiuri și lichioruri prețioase; iar din mere și pere se poate pregăti un vin, care nu stă mult înapoia vinului făcut din struguri.

Cel mai bun vin e din mere și se face tot cam așa ca vinul din struguri. Poamele se spală și se curăță de părțile putrede ce s'ar afla în ele, apoi se pisează sau se macină și pe urmă se store în tease. Este bine ca poamele pisate să stea de seara pân' dimineața nestoarse, pentrucă atunci vinul primește o culoare frumoasă. Trebuie grijit mai departe, că ele să nu vină timp mai îndelungat în atingere cu ferul, pentrucă în chipul acesta mustul ar căpăta o culoare urită, neagră. — Mustul se așează în vase curate și după ce ferbe se astupă bine. Se lasă apoi vre-o două luni să se așeze și apoi se trage de două, trei și mai multe ori până ce se limpezește de tot.

Cine vrea să țină vinul de mere mai mult și să-i dea mai multă putere, acela pune în must, îndată după stors, și înainte de ferbere, zăhar curat, anume cam 3—4 chilogr. la 100 de litre, — care-și face apoi ferberea împreună, dându-i acestuia o tărâie mai mare.

*

Deosebitele poame se pregătesc însă și altecum, pentruca să se țină timp mai îndelungat și să poată fi întrebuințate în osebite feluri la casă.

Prunele, persecile, cireșele, vișinele, merele și perele, rozinele și altele se pun în sticle tari cu grumazul îngust, se umple sticla până la jumătate cu apă rece saturată bine de zăhar, apoi se leagă la gură cu țipă sau hârtie de pergament; sticlele astfel pregătite se înfășură în pae și se pun într'o căldare fierbându-se în apă o jumătate bună de cias, până încep poamele a se moiă, apoi se scot afară și se grijesc la un loc uscat.

Prunele se uscă. Din prune precum și din mere se face un licitar minunat, care se ține cu anii. Din prune se scot sâmburii, și ele se pun într'un castrol sau într'o căldare fierbându-se bine-bine, pânăce încep să se îngroașe. Atunci apoi se pune peste prune zăhar pisat, dându-li-se astfel o dulceață după plac; alții pun și cuișoare și scortîșoară, cu acestea împreună fierbându-se, sau mai bine zicând prăjindu-se până ce se îngroașă de tot, când apoi se pune în sticle s'au oale nouă curate, cari să leagă la gură cu țipă sau hârtie de pergament și așa se pot ține cu anii.

În acelaș mod se face licitarul de mere. Și anume: merele se curăță de coaje, și de simburi, — se taie în bucăți și se fierb pânăce se îngroașă. După asta se strecoară materia asta printr'o cârpă sau sită foarte deasă, și mustul ce trece prin sită sau cârpă se pune la o parte, iar cecece rămâne în sită sau cârpă se pune iar pe foc și adăugându-se, zăhar după plac, se prăjește mai departe și se grijește ca și licitarul de prune. Mustului care a fost trecut prin sită sau cârpă i-se adaugă atâta zăhar, cât cântărește el, apoi se ferbe și acesta deosebit pânăce se îngroașă bine și se păstrează la urmă ca și celelalte, în sticle sau oale bine legate la gură, ca să nu străbată aerul în ele. Mierea aceasta are un gust foarte bun; iar cecece îi dă o deosebită însemnătate este că ea să poate face și din mere încă nu de tot coapte, care și așa nu s'ar întrebuința spre alte scopuri.

Tot așa se poate face și vinul de poame, mai ales din mere scuturate de vânt, cari altcum nu s'ar putea ținea sau vinde. Și acestea poame dau un venit destul de frumos, pentrucă dintr'un hectolitru de mere ese cam 20 până la 25 litre de must, care se vinde cam cu 10 cr. litra și așa primim după un hectolitru de mere 2 fl. până la 250 cr., un preț care, negreșit nu-i de desprețuit.

Din cele până acum zise, așa cred, ori cine s'a putut incredință pe deplin, că pomăritul pe lângă puține ostenele și cheltueli, ne dă un izvor sigur de venit, de care poporul nostru în vremile grele de azi are mare trebuință.

Iubiți țărani! Imbrățișați cu totinadinsul cultura pomilor, iar voi cărturarii dela sate nu lipsiți pe țaran de pilda voastră bună, care prinde neasemănat mai mult decât vorba.

*

Să luați toți pildă dela vecinii d-voastră de altă limbă! Vedeti cum ei toată bucățica de pământ o întrebuințează ca să tragă folos din ea. Grădinile lor sunt bine întocmite, pline de pomi de cele mai alese soiuri; iar printre ei și pe la margini tot felul de legumi, apoi agrișe, rozine și felurite flori cari înveselesc inima omului.

Colo prin postul sfintei Mării, soțiile lor năpădesc cu legumi, rozine și poame timpurii, satele românești și, în schimbul lor, adună bani, bucate, dedulce, adesea și pânzături trainice. In postul Crăciunului fac acelaș negoț pentru adouaoară cu poame crude, uscate ori licitaruri. Iar în Păresimi umblă pentru a treia oară prin satele românești cu miere de prune ori de mere și adună ouă, bucate, cărnuri și pânzături, pe când bărbații lor strâng sumulițe frumoase din poamele de iarnă bine grijite până aci.

Dacă veți fi cu luare aminte, veți putea vedea grofi, baroni, nemeși, plantând pe moșiile lor întinse din an în an tot mai mulți și mai mulți pomi; cum râpe, până acuma sterpe, le plantează și le împodobesc cu pomi pitici, văli mănoase și adăpostite din pădurile lor le prefac în pomet din care nu peste mult au să încaseze sume foarte însemnate.

Bine! d-voastră nu ați putea urmă asemenea? Nu ați putea să plantați și d-voastră pășunile întinse, cu pomi buni altoiți, pe cari apoi să-i îngrădiți la început, până se prind și întăresc, cu gard de nuiiele ori cu 3—4 stâlpi tari? Nu ați putea oare ca cel puțin câte o părticică din pădurile ori pășunile ce le primiți din comasare ori segregare, sau din pădurile sătești să-o închideți, să o rigolați bine și să o plantați cu pomi, dând fiecăruia sătean din acest loc, atâta cât el poate să grijească, întru folosul său?

Pildă frumoasă în această privință este pilda bisericei luterane din *Slimnic*, care a plantat mai multe mii de pomi în o vale priincioasă din pădurea bisericei, — precum și pilda mai multor comune săsești, cari sute de jugăre din pădurile obstești le-au rigolat cu satul și le-au închis, împărțindu-le apoi singuraticilor săteni ca să le folosească ca pomet.

Harnica comună *Porcești* dela poalele munților, aproape de vama românească dela Turnu roșu, a făcut și ea un început laudabil și mult făgăduitor în astă privință. Anume a separat în o vale mănoasă și adăpostită, din pădurea satului, 280 de jugăre catastrale, de pe care mai întâiu cu satul au tăiat și curățit tot felul de arbori și tufe. Locul acesta apoi tot cu satul l'a închis, ca să fie scutit de vite. După asta s'a împărțit între săteni astfel ca fiecărei familii să se vină o bucată, după cum ea este în stare s'o chivernisească. Pomișorii nobili i-au procurat dela stat pe cheltuiala satului. Rigolarea pământului, plantarea pomilor și îngrijirea lor mai departe a rămas să fie treaba fiecărui sătean, purtând fiecare grije de partea ce i-s'a venit lui. Proprietatea locului a rămas și mai departe a satului, dreptul de folosință îl au sătenii, fiecare pe parcela lui, însă numai până atunci, până când grijesc bine de el. Ceice nu-și fac datoria, își perd dreptul de folosință și locul se dă altora.

Pân'acum partea cea mai mare a locului s'a plantat sub conducerea unui pricepător.

În scurt: tot locul va fi plantat și negreșit că și roadele nu vor întârzia a răsplăti ostenelele celor ce au făcut plantațiunile și a le aduce venite sigure și îmbelșugate.

Pilda asta a harnicilor porcișteni să lumineze ca o făclie vie, inimile țăranilor noștri de pretutindeni și să înduplece pre câți mai mulți țărani și comune a face asemenea.

Înainte deci cu D-zeu!

Sibiu în Octomvrie 1907.

I. Preda.
advocat.

STATUTE

pentru grâнарul cultului gr.-cat. din Doștat.

I. Numirea grâнарului.

§. 1. Grâнарul va purtă numirea „Grâнарul cultului gr.-cat. din Doștat”.

II. Scopul.

§. 2. a) grâнарul va servi ca un fond cultural, cu scopul de a creă un capital din a cărui % cu timpul să se plătească salariul învățătorilor gr.-cat. dela școala gr.-cat. română din Doștat, — scutindu-se de aruncuri pentru acel salariu toți membrii (ori eventual următorii lor), cari au contribuit la acela plătind regulat taxa în timp de 10 ori de 5 ani, (se înțelege că în 10 ani câte una felderă à 20 litre pe an, ori în 5 ani câte două feldere à 20 litre pe an);

b) de a se ajuta membrii grâнарului cu împrumuturi, eventual și alții.

III. *Inființarea grânarului.*

§. 3. Locuitorii gr.-cat. din Doștat la întemeierea grânarului se oferă de bunăvoie a plăti un cuant anumit de bucate în timp de 10 ori de 5 ani.

IV. *Membrii grânarului.*

§. 4. a) celce plătește la fondul grânarului la început 12 ferdele este membru fondator;

b) celce solvește la început un cuant de 6 ferdele este membru pe viață, cu îndatorirea, că atât membrii fondatori cât și cei pe viață, încă au de a plăti taxa prescrisă pentru membrii ordinari, de câte una ferdelă pe an în timp de 10 ani, ori 2 ferdele anual timp de 5 ani;

c) celce solvește în 10 ori în 5 ani câte una ori 2 ferdele anual este membru ordinar, cu aceleași drepturi ca și membrii fondatori ori pe viață.

§. 5. Calitatea de membru ordinar, fondator ori pe viață se condiționează dela plățirea regulată a taxelor circumscrise în §-ul 4 lit. b., c. Mai încolo calitatea de membru înceată prin moarte. Eventualele beneficii se moștenesc.

V. *Administrarea grânarului.*

§. 6. Grânarul se va administra de cătră adunarea generală a membrilor fondatori, pe viață și ordinari cu vot decisiv, prin un comitet ales din sinul său, cari totodată vor fi și ca membri ai curatoratului bisericesc și ai senatului școlastic.

Prezident al comitetului, precum și al adunărilor generale este totdeauna parohul din loc, dela care post numai atunci s'ar putea lipsi, când mai presus de orice îndoială s'ar dovedi că lucră în contra intereselor fondului; atunci prezidenția interimală trece la curatorul primar, până la ulterioara deliberare în cauză a Ven. conzistor metropolitan.

§. 7. Membri ai adunărilor generale cu vot decisiv sunt membrii fondatori, pe viață și ordinari, cari sunt majoreni și au o purtare morală bună.

Membrii adunărilor generale ori a comitetului nu se vor putea substitui.

§. 8. Adunarea generală, cu consimțul comitetului, o va convoca prezidentul, cel puțin de două-ori într'un an; prin Ianuarie pentru publicarea socotelilor și în Aprilie pentru statorirea prețului, pentru a se împărți petențiilor bucatele, precum și a termenului de plățire.

§. 9. Adunarea generală își va alege cu majoritate de voturi comitetul administrativ dintre membrii săi, care comitet afară de prezident va constă din cel puțin 4 ori cel mult 6 membri. Aceștia la tot cazul vor fi membri și ai curatoratului bisericesc ori ai senatului școlastic și, cu puțință fiind, să fie știutori de carte și oameni morali la tot cazul. Comitetul se alege pe trei ani și poate fi reales.

§. 10. Comitetul își va alege din sinul său un manipulant și un controlor, cari vor avea câte una din cheile dela grâнар, și vor purtă ziar în regulă despre primiri și erogări.

§. 11. Membrii fundatori și pe vieată au vot decisiv în adunările comitetului chiar și de nu ar fi membri aleși ai aceuia.

§. 12. Pentru orice pagubă ce ar suferi grâнарul vor fi responsabili a) manipulantul și controlorul; b) întreg comitetul în solidum, respective toți membrii votanți ai comitetului, cari au fost de față și au conlucrat cu votul lor la aducerea cutărui conclud dăunător pentru grâнар. (Va urma).

CĂRARILE VIETII.

(Continuare din Nr. 33).

V. Industria de pele, de păr, de pene, de mușama (pânză cerată) și de gumielastic.

86. Fabricarea pielii și colorarea pielii.
87. Ornamentarea pelii.
- 87.^a Fabricarea mobilelor de pele.
88. Gătirea corfelor de pele.
89. Curelăritul, șelăritul și trăistăritul.
90. Fabricarea mușamalei.
91. Industria de păr gros, de păr și de pene.
92. Fabricarea articolelor de gumielastic.

VI. Industria torsului și țesutului.

93. Industria lănei.
94. Lucrarea inului și cânepii, fabricarea funiilor, a chinșilor (de șea) etc.
95. Industria de țesut: a inului, cânepii, bumbacului și iutei; fabricarea vatei.
96. Industria mătasei.
97. Fabricarea articolelor prin impletit și țesut.
98. Fabricarea articolelor de broderii și dantelărie.
99. Fabricarea articolelor de nasturărie, gaetanărie și de galoane.
100. Industria pentru imprimarea stofelor, cea de văpsit și înălbit.
101. Tapetăria.

VII. Industria vestmintelor.

102. Industria croitului.
103. Cojocăritul.
104. Gătirea albiturilor și hainelor de pat.
105. Gătirea șalurilor și cravatelor.
106. Gătirea articolelor de modă pentru femei.
107. Cusutul.
108. Fabricarea parapleurilor și umbrelor.

109. Fabricarea mănușilor.
110. Pălărieritul.
111. Căciulăritul.
112. Confecționarea pălăriilor de paie.
113. Fabricarea florilor artificiale și a penelor de ornament.
114. Pantofăritul și cismăritul.
115. Opincăritul.
116. Confecționarea pantofilor de postav.
117. Industria pentru echiparea armatei.
118. Curățirea hainelor.
119. Spălatul și călcatul.
120. Barbieritul.

(Va urma.)

DIN POPOR.

Oi ¹ , tu mândruluțule, Tu cu mine tot grăiești; Și-a voști tot mă ocărăsc, Că te zbat și te-amăgesc. — Spune-mi tu, mândrule, 'n față, Nu-ți hie urit și greață, De când mă iubesc cu tine, Ce-am amăgit dela tine? Pintr'o litră de holircă, Nu te-am sărăcit nimică. De m-ai mai chemat vre-odată, N'am băut doi boi și o vacă. De m-ai mai chemat când-va Și-atuncea cu de-a frica! Nu ți-am sărăcit casa, Nici ție, nici mâne-ta.	Hoi ² , tu mândrulețe, Tu, mândrule, ți ai gândit, Că mi-s floare de-a găsit, Ție de ciufuluiit? Eu mi-s floarea florilor, In grădina domniilor. Slugile să mă'ngrădiă (ingrădiască) Slujnicile mă pligea; (plivească) Și doamnele să mă ude, Și domnii să mă sărute. De m'ar sărută câți domni, Nu sărută ca loon. De m'ar sărută o sută, Ca loon nu mă sărută.
--	--

¹ și ² *Oi* și *Hoi*: exclamații obicinuite.

POVESTEA STICLETULUI.

Când Dumnezeu a făcut paserile, le-a chemat pe toate, împrejurul lui, ca să le boiască: adecă să le dea colorile ce le au astăzi. Și așa a boit pe toate paserile ce erau de față; de pildă: canarul galben, corbul negru, găscă albă, vrabia cenușie, țarca pestriță și așa a boit pe toate paserile. Sticletele însă a întârziat de a veni, având treabă pentru ciugulirea unor semințe de scăeți, după obiceiul lui. În sfârșit veni și el la urmă de tot. Când sosi el, Dumnezeu isprăvisse colorile de văpsit paserile. După ce l'a certat, pentru întârziere, s'a apucat și l'a boit cu restul boelilor, ce s'au mai găsit prin hărburi. Așa, pe pantece l'a boit galben și s'a isprăvit acea boială; pe spate cenușiu, pe aripi asemenea cenușiu și câte o dungă albă; iar în cap i-a pus un benchiu roș. Sticletului i-se mai

zice și domnișorul, pentru că viind în urma tuturor paserilor și târziu, Dumnezeu l'a certat cu vorbele: „Domnișorule, unde mi-ai fost până acum, ce aștepti poftela ca la nuntă?”

El are colorile cele mai variate (felurite).

N. Mateescu.

ȘTIRI.

A XIX-a adunare generală ordinară o va ține „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu” în comuna Călnic (lângă Sebeșul sășesc) unde, între altele, se va vorbi despre cultura viilor și îngrijirea vinului.

Dar. I. P. S. Domnul Dr. *Victor Mihályi*, mitropolit în Blaj a dăruit pentru masa studenților academici din Cluj K 500.—

Cântecul popular român în Bucovina (melodiile populare) se colectează cu mult zor din partea unui comitet numit de Ministerul cultelor și instrucțiunii publice.

Din anuarul X al Societății pentru fond de teatru român pe anul 1905—1906, apărut în zilele aceste scoatem de astădată următoarele date despre mișcarea teatrală la noi în cei din urmă 7 ani:

In 1900	s'au dat	129	serate	teatrale
” 1901	”	”	120	”
” 1902	”	”	144	”
” 1903	”	”	179	”
” 1904	”	”	175	”
” 1905	”	”	182	”
” 1906	”	”	138	”

Scăderea din anul ultim se explică prin criza economică și prin faptul, că nu toate reprezentațiunile teatrale ajung la cunoștința secretarului societății.

La concursul publicat pentru cele 2 premii (unul de K 500 și altul de K 300) au intrat 11 piese, din cari s'a conferit d-lui *Romulus Muntean* student în Hațeg, premiul de K 300 pentru piesa sa „*Nicolae Vulpea*”.

BIBLIOGRAFIE.

Îngrijirea sănătății, de *Dr. Ambrosiu Cheșianu*, este titlul unei bune cuvântări rostite în comuna Lunca la 1 Sept. a. c. cu ocazia adunării cercuale a desp. Blaj al Asociațiunii. Tratează în deosebi despre 1. locuință, 2. îmbrăcăminte, 3. hrană. Poate fi întrebuințată ca cuvântare model în astfel de ocazii.

POȘTA REDACȚIEI.

Cantorul *I. Capotescu* în Brănești. Ne scrii că ai dori să ai pe preț ieftin 5—10 „pascălii” pe câte 140 de ani. Dragul meu, noi nu-ți putem da pascălie nici pe 14 zile. Pascălie poate fi numai mîntea și priceperea D-tale cari te pot sfătui și la bine și la rău. Cât despre cărțile cari se chiamă „pascălii” să știi D-ta dela noi că sunt minciuni și prostii, iar pascălierii sunt una din multele tagme ale hoților cari șterpelesc banul deaproapelui.